

Wozzeck: Radnay György

úton van a »romantikus« és az »objektív« felfogás közt: leginkább puritánnak nevezhetnők. Kiváló technikai készséggel idézte elénk a mű drámai vázát, de csak pillanatokra, egy-egy gesztussal villantotta fel lírai szépségét. Mindazonáltal jelentős sikere volt: ráadás-ként César Franck és Brahms egy-egy művét játszotta.

Az est tetőpontja azonban Brahms III. szimfóniájának előadása volt. Nagy gondal, kiváló művészi tudatossággal kimunkált interpretációnak, nagyszerű zenekari teljesítménynek lehetünk tanúi. Robbanékonyak, viharos erővel magávalragadónak talán nem mondhatnánk ezt az előadást — annál több joggal a tudás és a kivételes kultúra diadalának.

Bónis Ferenc

SHURA CHERKASSKY

Nevét a legrangosabb fesztiválok műsorain láthatuk, zongorázásáról háború előtti koncertjei alapján őrizhetett meg emlékeket a régi koncertlátogató budapesti közönség. S akik világ-híre alapján rendkívüli pianista adottságokkal bíró művészt vártak, ezen az estén valóban tartós élményre lettek gazdagabbak. Az orosz származású, de évtizedek óta Nyugat-Európában élő zongoraművész nevét azonban úgy látszik, mégsem ismerhette eléggé a magyar közönség, szinte érthetetlen, hogy első koncert-

jét csak mérsékelt érdeklődés fogadta. A jelenlevők azonban nyomban megérezték, hogy kivételes művész-szel találkoztak, s szereplésének híret bizonyára elviszik azokhoz is, akik még nem figyeltek fel rá.

Cherkassky számára a zenélés elsősorban értelmigondolati tevékenység. Mindaz, amit csinál tökéletesen átgondolt, tudatos. De korántsem nevezhetjük objektív, érzelemmentes előadásnak. Bach-játéka biztos stílus-ismereten alapul, tempói igen meggyőzően mértéktartók, sohasem hajszoltak. A külsőséges elemeknek semmi nyomuk: a d-moll zongoraverseny koncertáló kamaraműnek fogta fel, tempóban és dinamikában egyaránt a barokk elképzelésekhez alkalmazkodva. Egészen más művész-egyéniséget ismerünk meg Liszt Haláltáncában, melyben Cherkassky bámulatos virtuozitását, formáló készségének ökonómiaját csodálhattuk. A művész hangsúlyozottan engedte érvényesülni a kompozíció variációs karakterét. Az egyes változatokat világosan elhatárolta, előadása mégsem vált mozaikszerűen szétesővé. Bach és Liszt-játéka két különböző világba vezetett, s egyúttal meggyőzhetett Cherkassky zongorázásának rendkívül széles kifejezési skálájáról.

Az Állami Hangversenyzenekart Vaszy Viktor vezényelte. Haydn D-dur szimfóniájában (No. 104) és saját II. szvitjében, melyben a komponista Vaszy a Kodály-iskola kitűnő növendékének bizonyul, átgondolt, világos, részlet-szépségekben is bővelkedő karmesteri produkció hallhattunk. A két versenymű kíséretében a kiváló operakarmesterként ismert Vaszy méltán osztozott a nagyszerű szólista sikerében.

Fábián Imre

SZÁZADUNK ZENÉJE A RÁDIÓBAN

Frank Martin hegedűversenyét kedden hallhattuk a Petőfi adó műsorán, a Debreceni MÁV Filharmonikusok, Rubányi Vilmos által vezényelt hangversenyén. Bodonyi István szólalatta meg hegedűművészeink közül elsőnek a művet, mely tartalmas zeneiséggel, varázslatos szépségű hangzásaival egy humanista mély, költői világot tárja a hallgató elé. Az 1951-ben keletkezett mű mindhárom tétele magas szárnyalású líra, drámai momentumokkal telítve. Ismét meggyőződhettünk, hogy a Honeggerrel rokon alkatú, svájci

Szőnyi Olga és Faragó András »A kékszakállú herceg vára« című Bartók-operát éneklí a Zeneakadémián. Vezényel: Kórody András (Kertész Gy. felv.)

származású komponista alaposabb megismertetése immár alig halasztható feladat. Bodonyi és a zenekar kidolgozottan tolmácsolta a művet, Rubányi a kényes zenekari rész kivitelezéséhez segített hozzá gondos vezénylésével.

Bartók Béla egyetlen énekes színpadi művét, A kékszakállú herceg várát a Zeneakadémia nagytermében rendezett matinéről közvetítette a Kossuth Rádió. Az oratorikus előadás a színpad és az akciók látványosságától elvonatkoztatva a zene koncentrált követésére készíti a hallgatót, s az előadásban is másféle feszültséget teremt. Ezt kell megállapítanunk a hangversenyteremben hallgatott produkció után, amely nyilván a rádióhallgatónak is sokatmondó előadás volt. A produkció legfőbb eleme a kiválóan muzsikáló Rádiózenekar volt, mely Kórody András vezényletével a zenekari rész nagy dráma-ábrázolásait hiánytalanul kihozta a partitúrából. Szőnyi Olga és Faragó András intenzitása a megszólaltatás fehérizás hőfokát biztosította. A Bartók-zenét a műsor első felében Bach negyedik szvitjének és Mozart D-dur koncert-rondójának előadása előzte meg. A Mozart-művet Szabó Csilla játszotta üde hangon, finom formálással. Raics István

WOZZECK

Megvárakoztatott a második Wozzeck — saját hibáján kívül — abból az ismert okból, hogy Radnay György hosszabb ideig betegeskedett. Különböző té-

nyezők közrejárásával, az Alban Berg-mű teljes második szereposztása sem állt össze, több előadást kellett meghálgatnia annak, aki az újabb Wozzeck-gárda teljesítményére kíváncsi.

Elsősorban örömmel állapítjuk meg, hogy a »második garnitúrában« is több kitűnő művésznk tölti be azt a fokozottan nehéz hivatást, amely Alban Berg operájában a szereplőkre hárul. Radnay György Wozzeckje meg éppenséggel élmény. Úgy érezzük, ez a figura egészen közel hatol a drámaíró Büchner és a zeneszerző Alban Berg azonosulásából zenés színpadra került szegény katonaborbély bonyolult lényéhez. A kiszolgáltatót, esett, megnyomorodott lelki, amúgyis zavaros idegeletet élő Wozzeck képe bontakozik ki Radnay alakításából. Teljes részvétünk ezé a szerencsétlen emberé, aki gyilkossá válik. S mert kifejezően szemléletes az alakítás, világosan érzékelni tudjuk, amit a szerzők végső summázásban mondani akartak: nem Wozzeck az igazi gyilkos, hanem korának embertelen társadalma, amelynek irtózatosszűrtésében vergődnek az elesettek, a szegény emberek. Radnay operanékesi pályafutása a Wozzeckkel valóban jelentős művészi magaslatra ért fel.

Marie szerepében Birkás Lilit sokat megéreztet ennek az ugyancsak komplikált emberi léleknek rejtélyes összetevőiből. Csak egy jelenetben, a III. felvonás első képében (a Wozzeckkel való összecsapásban) szeretnénk több, intenzívebb átélést.

Igen jól bevált mint Kapitány Palcsó Sándor, urakodók »pokoli« énekszerepén. Utó Endre Orvosa kiemelkedő énekestisztségi teljesítménnyel lep meg. Tarnay Gyula, Külkey László, Szirmay Márta, Dene József, Karizs Béla, Turek László nevét egyaránt dicsőre említhetjük. Es Tóth Péter, az Alban Berg-partitúra karmestere, a legnagyobb elismerést talán akkor kapja, ha azt mondjuk: Ferencsik János nagyszerű vezénylése után is méltó tolmácsolásban hallhatjuk a zsenidájs művet.

Szenthegyi István